

SZOCIÁLIS GONDOZÓ ÉS ÁPOLÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

SZOCIÁLIS GONDOZÓ ÉS ÁPOLÓ

Feladatok és tevékenységek

A szociális ápoló és gondozó szociális intézményekben vagy otthoni környezetben gondozza és ápolja az egészségi állapotuk vagy életkoruk miatt rászoruló embereket.

A szociális ápoló és gondozó dolgozhat gyermek és felnőtt gondozási területen, ahol feladataik közé tartozik: a felnőttek illetve gyermekek nevelése, oktatása, gondozottak lelki és testi egészségének helyreállítása, megőrzése.

A beteg és sérült emberek ellátása érdekében ebben a szakmában dolgozóknak rutinszerűen és készségszinten kell ismerniük a munkájukhoz kapcsolódó feladatokat. Napi feladataik összetettek, vannak akik segítenek a betegeknek felöltözni, levetkőzni, tisztálkodni, kicserélni az ágyneműket és rendben tartani a szobát vagy hálóhelységet, kórtermet.

Naponta többször kiosztják a betegeknek az ételt, és ha kell segítenek az étkezésben is. Abban az esetben, amikor az orvos előírja, kiosztják a gyógyszereket és figyelik a beteg állapotát.

Azoknak, akik gyermek és ifjúsági intézményekben dolgoznak feladatuk még a gyermekek nevelése és fegyelmezése, illetve kulturális és szabadidős programok szervezése.

Vannak olyan szociális ápolók és gondozók, akik testi vagy szellemi fogyatékos gyermekek vagy felnőttek nevelésével, oktatásával foglalkoznak.

E foglalkozások végzéséhez olyan speciális ismeretekre és készségekre van szükségük, amelyek elősegítik a gondozottak lelki és testi, illetve szociális fejlődését.

A testi vagy szellemi fogyatékosokban szenvedőkkel foglalkozóknak olyan ismeretekre és készségekre van szükségük, ami speciálissá teszi ezt a szakmát.

A szociális ápoló és gondozó feladatát általában felsőfokú végzettséggel rendelkező személy irányításával team munkában végzi.

A szociális ápoló gondozó feladata

Attól függően, hogy munkáját milyen körülmények (csecsemőotthon, idősek otthona, stb.) között végzi, feladatai különbözőek lehetnek:

Idősek otthonában:

- ◆ az idős emberek testi, szellemi és lelki egészségét olyan jól és hosszan, amint csak lehetséges megtartani vagy visszanyerésükben segédkezni és így egy felelősségteljes életvezetést lehetővé tenni,
- ◆ az idős embert személyiségében megerősíteni,
- ◆ személyes és szociális területen életsegélyt nyújtani.

A gondozó feladatai orvosi-ápolói és szociális segítségből állnak, hogy az egészséges és gondozásra szoruló idősebb embereknek a szakszerűen megfelelő és szükséges tanácsadást, ellátást és gondozást biztosítani tudja.

Például beszélget az otthonokban élő idősekkel, elintézi személyes ügyeiket (posta), ápolja baráti kapcsolataikat, illetve kapcsolatot családtagjaikkal. Ezért az idősek otthonában dolgozó szociális ápoló szociálisgondozói munkát is végrehajt.

Ez az átfogó segítség magába foglalja az idős emberek pszichoszociális helyzeteinek magára vállalását. Ehhez tartoznak azok a megelőző és személyes segítségek, melyek a rehabilitációban, aktivizálásban való közreműködésben, az idős emberekkel folytatott beszélgetésben és a csoportmunkánál való közreműködésben a gondozottaknak segít a háztartási munkák elvégzésében, a tisztálkodásban és a táplálkozásban. Fontos, hogy a gondozó egy állandó és nyugodt napirendet biztosítson az idős emberek részére.

A mindennapi szakmai gyakorlat megköveteli a gondozótól, hogy ezekben a feladatokban állandóan továbbfejlessze magát.

Gyermekgondozói feladatok

Gyermekotthonban illetve csecsemőotthonokban a szociális ápoló és gondozó feladata kiterjed a gyermekek ápolásán túl a gondozásra, nevelésre, fejlesztésre, képzésre, mintha az anyai gondossággal történne.

Egy gyermekotthonban egy vagy két gondozóra általában 6 és 8 fős csoportok jutnak. Munkájuk során fokozott figyelmet kell fordítani a gyermekek egyéni igényeire úgy, hogy a csoport harmóniája ne sérüljön. A gondozónak folyamatosan ún. gondozói naplót kell vezetnie a csoportban lévő gyermekek fejlődéséről, viselkedéséről. A gondozói napló segítségével tájékozódik a másik műszakban dolgozó szociális ápoló és gondozó a fontosabb eseményekről. Minden gondozottnál, de a kiskorúaknál kiemelten fontos az állandóság. Azonos időben mindig ugyanaz a gondozónő foglalkozik az adott csoporttal.

A gyermekek napirendben meghatározott szabályaitól a gondozónőnek eltérni nem szabad. Folyamatosan szem előtt kell tartania, mindent ami a gyermekekkel vagy körülöttük történik. Ez érzelmileg nagyon nehéz feladat, hiszen egyszerre több dologgal, feladattal kell foglalkoznia.

Egy gyermekotthonban a csoporton belül hasonló korú gyermekek vannak, ezért azonos időben étkeznek, játszanak. Ezt a nehéz feladatot (etetés, stb.) úgy kell ellátnia a gondozónak, hogy mindegyik gyermek érezze az anyai gondoskodás és szeretet jeleit. A gondozónak figyelni kell arra is, hogy ne kivételezzon, hiszen ez a csoporton belül konfliktusokat eredményezhet.

A szociális ápoló és gondozó feladatai közé tartozik a szabadidős elfoglaltságok megszervezése, lebonyolítása. Ilyen programok lehetnek pl.: sétálni vagy játszótérre elvinni, illetve kirándulásokat szervezni a gyermekek részére.

Abban az esetben, ha a gyerekekről a szülők érdeklődnek, a szociális ápoló és gondozónak részletes felvilágosítást kell adnia a gyermek fejlődéséről és törekedni kell a kapcsolattartás szélesítésére.

Azokban a szociális intézményekben is dolgozhatnak szociális ápoló és gondozói szakképesítéssel, ahol értelmi fogyatékos illetve halmozottan sérült akár mozgássérült gyermekek gondozását, ápolását végzik. Ebben az esetben sokkal speciálisabb ismeretekre is szükség lehet, ami csak folyamatos továbbképzéssel oldható meg.

A tevékenységek részletes leírása

Gondozói, ápolási tevékenységek:

- ◆ A gondozottak folyamatos ellenőrzése.
- ◆ A gondozott mindenkori testi és lelki állapotának figyelemmel kísérése.
- ◆ A napi élet menetében való segítségnyújtás (mosdás, öltözködés,).
- ◆ Segítségnyújtás az étkezésnél, az ételek kiosztásánál (evés, etetés).
- ◆ Fürdők készítése (teljes-, ülő-, lábfürdő, stb.).
- ◆ Különleges megelőző intézkedések keresztülvitele (betegségek elkerülése).
- ◆ A gondozott egészségének fokozott megfigyelése, figyelemmel kísérése (pulzus, láz, vérnyomás, súly, légzés ellenőrzése).
- ◆ Az életveszélyes állapotok felismerése, megelőzése, enyhébb esetekben orvos által előírt beavatkozás.
- ◆ Súlyosabb esetekben azonnali orvosi segítség hívása.
- ◆ Gyógyszerek összeállítása, kiosztása és beadása.
- ◆ Kenőcsök felvitele, bedörzsölések elvégzése, kötések felhelyezése.
- ◆ Különböző időskori megbetegedéseknél és zavaroknál ápolási tevékenység ellátása (pl. inkontinenciánál, sebinfekciónál, debitusz bénulásoknál, öregkori parkinsonoknál).
- ◆ Speciális gondozás (mozgássérült emberek, idősek egyéni gondozása).
- ◆ Sürgős intézkedések elvégzése; úgymint gondozási intézkedések különleges helyzetekben (pl. baleseteknél elsősegély).

Szociális gondoskodási tevékenységek:

- ◆ Segítő beszélgetések a gondozottak egyéni problémájáról.
- ◆ Szociális vissza- és beilleszkedés elősegítése.

- ◆ Kapcsolat felvételi lehetőségek megteremtése, fenntartása.
- ◆ Szabadidős programokban való aktív részvétel (ének, rajz, kézimunka).
- ◆ Ünnepek megszervezése, megtervezése, megrendezése.
- ◆ A gondozottak motivációjának erősítése a saját környezet ellátása érdekében.
- ◆ Segítségnyújtás a napi menetrend megtervezésében.
- ◆ Aktív foglalkozások, mozgásgyakorlatok szervezése, levezetése.
- ◆ Tanácsadás és segítségnyújtás a hozzátartozók illetve a gondozottak részére.
- ◆ Orvos, és egyéb dolgozókkal (pedagógus, gyógytornász, pszichológus) való kapcsolattartás.

Munkaeszközök, szerszámok, alapanyagok

Eszközök:

- ◆ játékok, könyvek,
- ◆ lázmérő, mérleg, vérnyomásmérő műszer,
- ◆ tisztító- és testápoló szerek,
- ◆ tolószék, ágymelegítő palack, habanyagú párna,
- ◆ bedörzsölő szer, kenőcsök, tinktúrák, gyógyszerek,
- ◆ kádak, injekciók, beöntő eszközök,
- ◆ kezelési terv, kartotékok, szolgálati terv.

A háztartási feladatkör munkaeszközei, különösen:

- ◆ tisztítószer, tisztítóeszközök (pl. porszívó), tisztító anyagok, kendők,
- ◆ szobahőmérő,
- ◆ ágynemű, mosógép, vasalódeszka, vasaló,
- ◆ főzőeszközök, edények és evőeszközök, szemétkocsi,
- ◆ a gondozandó szállításához szükséges eszközök (pl. tolószék, tolóágy).

Az alapápolás munkaeszközei, különösen:

- ◆ testápoló szerek (pl. test-, haj- és szájapoló szerek, szivacs, kefe, olló, törölköző, hajszárító, borotva),
- ◆ ruházat,
- ◆ ürülékedények (pl. ágytálak, vizeletüvegek, szobaárnyékszékek, köpőcsészék),
- ◆ fekvősegédeszközök,
- ◆ kötszerek, dörzsszerek (pl. sóborszesz, kenőcsök, tinktúrák),
- ◆ kádak, fürdőtartozékok,
- ◆ Hayer-liftek.

A gondozandó megfigyelésének munkaeszközei, különösen:

- ◆ mérőeszközök és szerkezetek (pl. mérlegek, lázmérők, vérnyomásmérők),
- ◆ megfigyelési füzet, diagrammák, diéta-tervek.

Orvosi utasítások betartásának munkaeszközei, különösen:

- ◆ inhaláló készülékek,
- ◆ besugárzókészülékek (pl. vörösfény-sugárzó),
- ◆ gyógyszerek,
- ◆ hintőpor, kötöző-anyag (pl. ragtapasz, mull),
- ◆ injekciók,
- ◆ beöntő eszközök,
- ◆ kezelési terv,
- ◆ meleg és hidegterápiás eszközök (pl. ágymelegítő palackok, melegítőpárnák, jégtömlők),
- ◆ pólyák, tapaszok, borogatások stb.

A szociális ellátás és szervezői feladatok munkaeszközei különösen:

- ◆ szolgálati terv,
- ◆ kartotékok, adott esetben berendezések,

- ◆ írógép, diktafon, egyéb irodai és íróanyagok,
- ◆ szakirodalom,
- ◆ aktuális rendezvényanyag (pl. rendezvényutasítások), játékok, munkaanyagok (pl. agyag, bőr, szövet), labdák, kötelek, kendők, zeneszerszámok.

Munkahely, munkakörnyezet

A szociális ápoló és gondozó nagyon közeli testi, lelki kapcsolatba kerül más emberekkel. A betegekkel, gyermekekkel, idősekkel vagy fogyatékosokkal való foglalkozás időnként lelki feszültséget, stresszt okozhat. Ezzel szemben a tanítás, nevelés és másokon való segítség sok örömet és elégedettséget jelenthet ebben a munkakörben dolgozónak.

Ezen a pályán dolgozók általában lelkileg erősebbé válnak, ez a pálya egyik legfontosabb követelménye.

A munka a fizikai állóképességet is próbára teszi, hiszen szinte egész nap talpon kell lenni, állni, járkálni, tolni, emelni, guggolni, hajolni, cipelni.

Általában a szociális ápoló és gondozó több műszakban (legalább kettőben) dolgozik és munkáját zárt helyen (szobában) végzi. Ezért hétvégeként és éjjelenként is szolgálatban kell lennie.

A szociális ápoló és gondozó dolgozhat:

- ◆ kórházban,
- ◆ szanatóriumban,
- ◆ családsegítő intézetben,
- ◆ fogyatékosok intézetében,
- ◆ csecsemő és gyermekotthonban,
- ◆ öregek otthonában,
- ◆ magánházaknál, magánháztartásokban,
- ◆ karitatív egyesületeknél,
- ◆ szociális állomásoknál,

- ◆ iskolákban.

Kapcsolatok

Belső:

- ◆ gondozottak (gyermekek, felnőttek, sérült ill. fogyatékos emberek),
- ◆ nővérek, ápolónők,
- ◆ orvosok,
- ◆ szociális gondozók,
- ◆ kisegítő személyzet (szakács, stb.).

Külső:

- ◆ kórházi ápolónők,
- ◆ kórházi orvosok,
- ◆ gyógytornászok,
- ◆ szociális munkások,
- ◆ családsegítő (családterapeuta),
- ◆ gondozottak hozzátartozói,
- ◆ egyházi személyek,
- ◆ hatóságok (anyakönyvi hivatal, stb.).

Követelmények

Fizikai igénybevétel

A szociális ápoló és gondozó könnyű, középnehéz és sokszor nehéz fizikai munkát végez. A helyiségekben való hosszantartó állás, járás és ülés igen megterhelő a szervezet számára. A fárasztó kényszertartások, emelések ebben a munkakörben elkerülhetetlenek.

A gyerekekkel éppúgy, mint az idős vagy sérült emberekkel való foglalkozás nem könnyű feladat. Türelemre és nagy együttérzésre van szüksége annak, aki ezt a munkát hosszú távon szeretné csinálni.

A szociális ápoló és gondozó fizikai igénybevételét nem csak a folyamatos emelés, állás vagy ülés nehezíti, hanem a higiéniai és tisztítási feladatok is. Rendszeresen kell ágyneműt cserélnie, ágyaznia és az öregeket vagy a gyerekeket fürdetnie.

A betegek mosdatása, etetése közben gyakran kell megemelni a gondozottakat, ezért erős karra és kézre van szükség.

Környezeti ártalmak, hátrányok:

- ◆ Sokszor kell fertőtlenítő szerekkel dolgozni, amik allergizáló hatásúak lehetnek.
- ◆ A gyerekek között állandóan fennáll a veszély a fertőzésveszélyre (himlő, influenza).
- ◆ Rendszeretlen munkaidő hosszútávon nagyon fárasztó lehet, ami a környezetre is kihat. (kiégésveszély, családi konfliktus).
- ◆ Csoportos vagy egyéni munka váltakozása. Kifejezetten gyermekek mellett nagyon nehéz egyszerre egy gyerekkel, de mégis a csoporttal is foglalkozni.
- ◆ Agresszív emberekkel való érintkezés lehetősége.
- ◆ Kellemetlen szag.
- ◆ Nedves és koszos munka.
- ◆ Érintkezés váladékokkal, szagokkal.
- ◆ Felelősség (kiemelkedően a halmozottan sérült emberek mellett).

Egyéb tulajdonságok

Fizikai alkalmassági feltételek:

- ◆ átlagos testi erő, testi ügyesség,
- ◆ a hátgerinc, a karok, lábak és kezek jó működőképessége,
- ◆ jó ujj- és kézügyesség, kétkezi munka,

- ◆ zavartalan egyensúlyérzék,
- ◆ normális illetve kielégítő, korrigálható látásképesség,
- ◆ közelre és távolra megfelelő színlátás,
- ◆ normális hallási képesség,
- ◆ normális tapintó és szaglóérzék,
- ◆ egészséges, ellenálló bőr,
- ◆ ambulanciás idős gondozásban gépkocsivezetői alkalmasság.

Pszichikai alkalmassági feltételek

Szükséges:

- ◆ felelősségtudat,
- ◆ bevetésre kész állapot, taktikai érzék,
- ◆ ügyesség az emberekkel való bánásban (kapcsolatok teremtése és megtartása, különösen a nehéz körülmények között pl. szenilitásnál vagy kényszerű otthonba vonulásnál),
- ◆ képesség a motiválásra (pl. a foglalkoztatási terápia programjaiban való részvétel),
- ◆ kommunikációs képesség és készség, átállási képesség (érintkezés igen különböző szellemi és fizikai állapotban lévő emberekkel),
- ◆ pszichikai stabilitás, kiegyensúlyozottság, önuralom, türelem, tolerancia,
- ◆ önálló munkára való képesség, egyéni kezdeményezések, tisztaság, rend iránti érzék,
- ◆ neurovegetatív megterhelhetőség (műszak és éjjeli munka).

Előnyös:

- ◆ bizalomgerjesztő, biztos fellépés, ápoltság külső.

Kizáró:

- ◆ a testszagok, váladékok, vér iránti leküzdhetetlen undor,
- ◆ erős beszédzavarok,
- ◆ pszichikai betegségek utáni állapot, súlyos személyiségzavarok,

- ◆ alkohol és drogfüggőség / veszélyeztetettség.

Képességek:

- ◆ átlagos, általános felfogóképesség és tanulási képesség,
- ◆ átlagos érzékeléspontosság és gyorsaság (a gondozandó személyek fizikai és lelki állapotának megfigyelése),
- ◆ átlagos nyelvi kifejezőképesség (pl. jelentések megfogalmazása),
- ◆ átlagos gyakorlati alkalmasság és kezűgyesség (gondozási tevékenység, háztartás),
- ◆ a tervezés és szervezés képessége.

Érdeklődés terület

Előnyös:

- ◆ hajlam az emberekkel való segítő, támogató és vezető érintkezéshez,
- ◆ az orvosi és pszichológiai dolgok iránti érdeklődés,
- ◆ öröm a háztartási tevékenységekben,
- ◆ kreativitás.

Inkább hátrányos:

- ◆ gyakorlati tevékenységek iránti ellenszenv (pl. háztartási tevékenységek),
- ◆ fizikailag megterhelő tevékenységek iránti ellenszenv,
- ◆ írásbeli munkák iránti ellenszenv (pl. levelezés a hivatalokkal),

Kizáró:

- ◆ más emberekkel történő testi kapcsolat iránti ellenszenv,
- ◆ pszichikailag megváltozott (megzavarodott) emberekkel való érintkezés iránti ellenszenv.

Érdeklődés

Senki nem tud elégedett lenni a munkájával, ha az nem találkozik valamilyen mértékben az érdeklődési körével. A szakemberek szerint ehhez a foglalkozáshoz az alábbi 17 érdeklődési irányból a legfontosabbak a következő ábrán bejelöltek.

Szabadban végzett munka	Növényekkel, állatokkal foglalkozni	Emberek között dolgozni	Testi erő kell hozzá	Formákkal, vonalakkal végzett munka	Kézi erővel, szerszámokkal végzett munka	Technikai feladatokat ellátni	Irodában dolgozni	Embereknek segíteni	Érdeklődési irányok	Tűzben dolgozni	Gépekkel dolgozni	Gépekkel összeszerelni és javítani	Automata gépekkel dolgozni	Fémekkel dolgozni	Elektronikus készülékekkel dolgozni	Építőiparban dolgozni	Laboratóriumban dolgozni
		X	X					X		X							

A szociális ápoló és gondozónak feladatai betöltésére az emberek szociális ellátásában mindenképp kapcsolatteremtő képességre van szüksége, de a jó beszéd-készség is fontos. Feladataik közé tartozik az egészségügyi gondozás is, melynél a fizikai megterhelhetőség alapkövetelmény.

Szakképzés

A szakképzés legfontosabb adatai

Az egészségügyi szakközépiskolákban folyó 4 éves képzés alatt orientáló szakmai képzés folyik.

A tanulók betekintést kaphatnak az ápolásban, elsősegély-nyújtás, csecsemő- és kisgyermekgondozás, illetve ügyviteli területre. Megismerkedhetnek a fecskendő, vérnyomásmérő, sebkezelés feladataival.

A szociális gondozó és ápoló képzés iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli oktatás keretében minden olyan képzőhelyen szervezhető, ahol megvannak az előírt feltételek.

A képzés célja

A szociális gondozás, ezen belül is elsősorban az időskorúak és fogyatékosak gondozása, területén elhelyezkedő szakemberek felkészítése, akik team csoport tagjaként felsőfokú egészségügyi vagy szociális szakember irányításával képesek a gondozási és alapápolási feladatokat ellátni.

A hallgatók felvételének feltételei:

- ◆ befejezett 8. általános iskolai végzettség,
- ◆ betöltött 16. életév.

A képzés másfél illetve 2 éves alapképzésben és munka melletti (1700 órás) tanfolyamon végezhető el, amely

- ◆ érettségivel rendelkezőknek a fenti képzést követően nappali szakon,
- ◆ általános iskolai végzettségűeknek levelező tagozaton folyik.

A képzés során a következő tantárgyakat tanulják:

- ◆ szociális tantárgyak,
- ◆ egészségügyi tantárgyak, valamint
- ◆ kórházi gyakorlaton kell részt venniük.

A szociális tantárgyak:

- ◆ segítő kapcsolat (pl. pszichológiai alapismeret, kommunikáció, mentálhigéne, team munka, szupervízió alapjai),
- ◆ szociálpolitikai alapismeret,
- ◆ államigazgatási, jogi alapismeretek (pl. TB. Törvény, munkanélküliek ellátása),
- ◆ szociális munka elmélete (pl. egyéni esetkezelés, csoportos, közösségi szociális munka),
- ◆ gondozási ismeretek (pl. gondozástan, foglalkozástan, háztartás gazdaságtan és munkavédelem).

Egészségügyi tantárgyak:

- ◆ egészségügyi alapozó ismeretek (pl. anatómia, kórtan, gyógyszeratan),

- ◆ klinikai ismeretek (pl. belgyógyászat, sebészet, ideg- és elmebetegségek, csecsemő és gyermekgyógyászat),
- ◆ kisklinikumok (pl. urológia, bőrgyógyászat, szemészet, nőgyógyászat, orr-fül-gégészet, fog- és szájbetegségek, reumatológia),
- ◆ speciális ismeretek (pl. fogyatékosok, szenvedélybetegségek, dietikai alapismeretek, közegészségügyi alapismeretek,
- ◆ ápolástan,
- ◆ elsősegélynyújtás,
- ◆ rehabilitáció.

A megszerzett középfokú képzettséggel (szociális ápoló és gondozó) elhelyezkedhetnek kórházakban és rendelő intézetekben, az idősgondozás területén, továbbá elmehetnek pszichiátriai-gondozónak, fogyatékosokat gondozónak, csecsemő és gyermekgondozónak.

A pszichiátriai gondozónak további szakvizsgát kell letennie.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 33 8933 02

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

A szociális foglalkozásokat bemutató **pályaismertető film** elérhető az Állami Foglalkoztatási Szolgálat www.afsz.hu, valamint a Nemzeti Pályainformációs Központ www.npk.hu, továbbá az e-pálya www.epalya.hu internetes elérhetőségeken.

A szakma jövőjéről készült tájékoztatás a <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php> weblapon érhető el, a foglalkozás megadásával.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal
Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Készült 1999-ben. Aktualizálva 2008-ban az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával.

A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.